NIK: instytucje publiczne kupują bez przetargów

Utworzono: czwartek, 14, czerwiec 2018 11:44

Po podwyższeniu, do 30 tys. euro, progu pozwalającego na zakupy bez stosowania Prawa zamówień publicznych, wzrosła liczba i wartość transakcji podprogowych. Najwięcej spośród skontrolowanych dotyczyło zakupu usług. Blisko połowę zamówień bez przetargu realizowano pod koniec roku. NIK zwraca uwagę na nieprawdziwe dane w sprawozdaniach z udzielonych zamówień podprogowych. W konsekwencji Prezes Urzędu Zamówień Publicznych nie ma rzetelnych danych do monitorowania krajowego systemu zamówień publicznych.

Od ponad czterech lat obowiązuje podwyższony do ponad 125 tys. zł (równowartość 30 tys. euro) próg pozwalający na zakupy bez obowiązku stosowania Prawa zamówień publicznych (Pzp). Do kwietnia 2014 r. wynosił on ok. 59 tys. zł, czyli równowartość 14 tys. euro.

W latach 2013-2016 wartość zamówień publicznych udzielonych na podstawie przepisów Pzp istotnie spadła. O ile w 2013 r. wartość ta wynosiła ponad 143 mld zł, to w 2016 r. już tylko ponad 107 mld zł (spadek o 25 proc.). Kluczową przyczyną spadku wartości polskiego rynku zamówień publicznych, udzielanych w rygorach Pzp, jest podniesienie progu nakazującego stosowanie tej ustawy.

Ustalenia kontroli przeprowadzonej przez NIK w 24 jednostkach sektora finansów publicznych potwierdzają wzrost liczby i wartości zamówień podprogowych.

Znacząco zmniejszyła się również liczba opublikowanych w Biuletynie Zamówień Publicznych ogłoszeń o zamówieniach i konkursach (o 52 proc. w roku 2016 w stosunku do roku 2013), a także ogłoszeń o udzieleniu zamówienia lub wyniku konkursu (o 49 proc.).

Kontrola 371 zamówień podprogowych, o łącznej wartości blisko 36 mln zł, wykazała, że najwięcej dotyczyło zakupu usług (128 za ponad 12 mln zł). W ten sposób kupowano także sprzęt, roboty budowlane i remontowe, samochody,

Phoca PDF

materiały biurowe i paliwa.

Spośród zbadanych zamówień najwięcej (178 za ponad 17 mln zł) zrealizowano w IV kwartale każdego ze skontrolowanych lat. Sześć zamówień zostało unieważnionych lub było realizowanych w ciągu całego roku.

Prawidłowość realizacji zakupów
W większości skontrolowanych podmiotów środki na zakupy, których wartość nie przekracza 30 tys. euro, wydawano racjonalnie. Przypadki niegospodarności oraz zaciągania zobowiązań przekraczających plan finansowy badanych jednostek wystąpiły w dwóch jednostkach. W trzech jednostkach nie stosowano przepisów Pzp, pomimo takiego obowiązku.

Większość skontrolowanych podmiotów posiadała regulacje wewnętrzne do wyboru wykonawców zamówień do 30 tys. euro. Jednak w 30 proc. zbadanych jednostek dochodziło do naruszeń tych procedur. Najistotniejsze z nich polegały na zastosowaniu niewłaściwego trybu wyboru wykonawcy, nieskierowaniu zapytań ofertowych do wymaganej liczby oferentów, braku publikacji ogłoszeń o zamówieniu, nieudokumentowaniu lub nierzetelnym dokumentowaniu czynności związanych z ustaleniem wartości zamówień.

NIK zwróciła szczególną uwagę na nierzetelne sprawozdania z udzielonych zamówień podprogowych. Nie zapewniały one wiarygodnych danych na temat ich wartości. Podawano w nich zaniżone (o 4,7 mln zł) lub zawyżone (o 10 mln zł) wartości udzielonych zamówień podprogowych. Zastrzeżenia Izby dotyczyły aż 18 skontrolowanych podmiotów (75 proc.). Wyniki kontroli wskazują zatem na to, że Prezes UZP nie posiada wiarygodnych danych do monitorowania krajowego systemu zamówień publicznych.

NIK wskazała również na problem zakupu samochodów służbowych przez kontrolowane komendy wojewódzkie Policji. W latach objętych kontrolą pięć komend - bez stosowania Pzp - kupiło 33 samochody za 2,5 mln zł, pomimo że łączna wartość kupionych w danym roku samochodów służbowych w każdej jednostce przekraczała 30 tys. euro.

Komendanci wojewódzcy Policji, wyjaśniając przyczyny zakupu samochodów bez stosowania Pzp, powoływali się na interpretację UZP. Zgodnie z nią, jeśli konieczność udzielenia zamówienia pojawi się już po udzieleniu zamówień tego samego rodzaju, w trakcie roku na który był sporządzony plan finansowy, w takim przypadku występują tzw. zamówienia nieprzewidywalne. Powinny być one traktowane jako zamówienia odrębne.

W tym kontekście NIK zwróciła uwagę, że konsekwencją pojawiania się pod koniec roku dodatkowych, znaczących środków finansowych, w tym na zakup samochodów, był pośpiech w realizacji tych wydatków. Ze wskazanych 33 samochodów, 14 (za 960 tys. zł) zostało kupionych w dwóch ostatnich dniach roboczych roku. W skrajnym przypadku czas na złożenie ofert wynosił niewiele

Phoca PDF

ponad godzinę.

Źródło: NIK

Phoca PDF